

Beslut

28.10.2021

VN/11265/2020

VN/11265/2020-VNK-58

Beslut om tillsättande av Sannings- och försoningskommissionen för samer

Tillsättande

Statsrådet har i samarbete med Sametinget och Skoltarnas byastämma beslutat att tillsätta Sannings- och försoningskommissionen för samer.

Mandatperiod

28.10.2021–31.12.2023

Bakgrund

Beredningsarbetet inför Sannings- och försoningskommissionen för samer inleddes 2017 på initiativ av Sametinget. I enlighet med statsminister Sanna Marins regeringsprogram har arbetet med att tillsätta kommissionen fortsatt under den nuvarande regeringsperioden.

Vid förhandlingarna 2019 beredde statsrådets kansli och justitieministeriet i samarbete med Sametinget och Skoltarnas byastämma ett mandat för Sannings- och försoningskommissionen för samer. Vid sin aftonskola den 13 november 2019 behandlade regeringen det mandat som beretts för kommissionen och ansåg att man kan gå vidare till att utnämna ledamöter till kommissionen. I slutet av 2019 godkändes mandatet också i Sametinget och i Skoltarnas byastämma.

Beredningen av mandatet stöddes av ett seminarium som ordnades 2018 om internationella erfarenheter från olika sannings- och försoningskommissioner samt av en bred runda diskussionsmöten såväl inom som utanför samernas hembygdsområde. En rapport över diskussionsmötena publicerades i november 2018. Sametinget och Finlands regering informerade riksdagsgrupperna om sannings- och försoningsprocessen den 21 november 2018.

Sametinget och Skoltarnas byastämma sökte ledamotskandidater genom ett öppet kandidatförfarande som var riktat till samesamfundet. Sametingets sammanträde beslutade vid sitt möte den 18 december 2020 att föreslå Heikki J. Hyvärinen och Miina Seurujärvi till ledamöter till kommissionen. Skolträden i Nellim-Keväjärvi och Näätämö beslutade vid sitt möte den 9 december 2020 att för Skoltarnas byastämma föreslå Irja Jefremoff till medlem av kommissionen.

Kandidaterna till statens ledamöter kartlades som tjänstemannaberedning. Det fattades beslut om att Hannele Pokka och Kari Mäkinen ska föreslås som kandidater till ledamöter. Sametinget godkände vid sitt möte den 18 februari 2021 enhälligt de kandidater som staten föreslagit till medlemmar av sannings- och förlikningskommissionen. Skoltarnas byastämma godkände de statliga ledamotskandidaterna vid sitt möte den 20–21 februari 2021.

Mål och uppgifter

Mandatet för Sannings- och försoningskommissionen för samer fastställer målen och uppgifterna för kommissionens arbete.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Statsrådets kansli

Besöksadress
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PB 23
00023 Statsrådet

Snellmansgatan 1 A
Helsingfors

295 160 01
35829516001

9 1602 2165
+358 9 1602 2165

kirjaamo@vnk.fi

Sannings- och försoningskommission för samer är självständig och oberoende i sin verksamhet.

Samerna är det enda urfolket i EU. Samernas ställning som urfolk tryggas i Finlands grundlag. Enligt 17 § 3 mom. i grundlagen har samerna såsom urfolk rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur.

Enligt mandatet är syftet med sannings- och försoningsprocessen att identifiera och bedöma diskriminering både i det förflutna och i dag, inklusive statens assimilationspolitik, och kränkningar av rättigheter, utreda hur dessa påverkar samerna och deras samhälle i dag samt lägga fram förslag om hur man kan främja kontakten såväl mellan samerna och finska staten som samerna emellan. Strävan är att genom sannings- och försoningsprocessen att öka medvetenheten om samerna som Finlands urfolk. Avsikten är också att finska staten som resultat av sannings- och försoningsprocessen bär sitt ansvar och tillsammans med Sametinget, Skoltarnas byastämman och andra samiska aktörer främjar tillgodoseendet av samernas rättigheter i Finland.

Målet för kommissionens arbete är att sammanställa och synliggöra samernas erfarenheter av finska statens och olika myndigheters agerande och de effekter som det har och har haft på samerna som urfolk och individer.

Genom att bilda sig en gemensam uppfattning om diskriminering både i det förflutna och i dag, inklusive statens assimilationspolitik, och om kränkningar av rättigheter skapar kommissionen en grund för försoning mellan samerna och staten, för en strukturell ändring och för en förtroendebaserad växelverkan som stöder samernas möjligheter att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur, inklusive sina traditionella näringar där kopplingen till mark och vatten står i centrum.

Kommissionen ska i sitt arbete sträva efter att beakta de centrala förändringsfaktorer som påverkar tillgodoseendet av samernas rättigheter, till exempel klimatförändringarna.

Kommissionens arbete ska hjälpa till att lösa och hantera de trauman som samerna bär från generation till generation, både som folk och som individer. Psykosocialt stöd utgör en väsentlig del av sannings- och försoningsprocessen. Samerna ska ha tillgång till mentalt och psykiskt stöd på samiska och på det sätt som deras kulturbakgrund förutsätter under hela processens gång.

Med tanke på att samerna är ett folk i fyra länder och att motsvarande sannings- och försoningsprocesser pågår eller planeras i Norge och Sverige, finns det anledning att i kommissionens arbete beakta ett nordiskt perspektiv och skapa kontakter med de övriga processerna i Norden.

Ett ytterligare mål för kommissionens arbete är att öka kunskapen om samerna och samekulturen bland majoritetsbefolkningen och på så sätt skapa förutsättningar för en positiv utveckling av relationerna mellan befolkningsgrupperna.

Kommissionen ska utarbeta en rapport om sitt arbete. Rapporten ska också innehålla åtgärdsförslag. Rapporten överlämnas till statsrådet, Sametinget och Skoltarnas byastämman före den 30 november 2023. Om kommissionen anser det vara ändamålsenligt kan den också utarbeta mellanrapporter om sitt arbete.

Sammansättningen av sannings- och försoningskommissionen för samer

Kommissionen har fem ledamöter. Av kommissionsledamöterna väljs enligt mandatet två på framställning av statsrådet, två på framställning av Sametinget och en på framställning av Skoltarnas byastämman. Inom ramen för sannings- och försoningskommissionens verksamhetsförutsättningar ges ledamöterna möjlighet att fullt ut delta i kommissionens arbete.

Medlemmar

Heikki J. Hyvärinen, doktorand, juris kandidat
 Irja Jefremoff, förvaltningsmagister
 Kari Mäkinen, ärkebiskop emeritus, teologie doktor
 Hannele Pokka, arbetslivsprofessor, juris doktor
 Miina Seurujärvi, filosofie magister

Sekretariatet

Kommissionen ska utse en generalsekreterare och eventuella andra sekretariatsmedlemmar.

Uppföljningsgruppen

Statsrådets kansli tillsätter en uppföljningsgrupp till stöd för Sannings- och försoningskommissionen. Till uppföljningsgruppen kallas representanter för Sametinget, Skoltarnas byastämman, de partier som är representerade i riksdagen, evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkan. Ordförande för uppföljningsgruppen är statsministerns statssekreterare. Uppföljningsgruppen arbetar tills sannings- och förlikningskommissionens arbete avslutas.

Allmänna bestämmelser och kostnader

Kommissionen kan inrikta sin verksamhet och organisera sig på det sätt den finner lämpligt och inrätta till exempel arbetsgrupper eller sektioner för att fullgöra sitt uppdrag och uppnå de mål som ställts upp.

Försoningsprocessens material arkiveras i Riksarkivets Samearkiv.

Kommissionens utgifter betalas med medel under moment 23.01.26 Främjande av sannings- och försoningsprocessen när det gäller samerna.

I budgeten för 2019 och i den tredje tilläggsbudgeten för 2021 har anslag på sammanlagt 2,3 miljoner euro beviljats under moment 23.01.26. Regeringen har lagt fram ett förslag till tilläggsfinansiering på 0,460 miljoner euro i budgeten för 2022, vilket förutsätter riksdagens godkännande. Genom de anslag som beviljas i statsbudgeten täcks de utgifter som hänför sig till kommissionen och dess sekretariat samt till exempel psykosocialt stöd. Om en ändamålsenlig organisering av kommissionens arbete eller processens framskridande kräver en ändring av det anslag som beviljats i statsbudgeten kan kommissionen lägga fram ett motiverat förslag till tilläggsanslag för statsrådets kansli.

Kommissionen godkänner sin egen interna budget, med undantag för det anslag som används till psykosocialt stöd.

Resekostnaderna för kommissionens medlemmar och sekretariat ersätts under moment 23.01.26 i enlighet med statens resereglemente.

Sanna Marin

Statsminister

Nina Brander

Specialsakkunnig

Bilagor Mandatet för Sannings- och försoningskommissionen för samer

Sändlista Heikki J. Hyvärinen
Irja Jefremoff
Kari Mäkinen
Hannele Pokka
Miina Seurujärvi

För kännedom Sametinget
Skoltarnas byastämma
Samearkivet
FSM försvarsministeriet
MM Miljöministeriet
JM Justitieministeriet
UM Utrikesministeriet
SRK Statsrådets kansli
ANM Arbets- och näringsministeriet
KM Kommunikationsministeriet
SHM Social- och hälsovårdsministeriet
FM Finansministeriet
UKM Undervisnings- och kulturministeriet
JSM Jord- och skogsbruksministeriet
IM Inrikesministeriet